

Nils Lundqvist (1930–2017)

Professor Nils Lundqvist avled den 15 december vid 87 års ålder. Han var ordförande i Svenska Botaniska Föreningen mellan åren 1981 och 1988.

BENGT JONSELL & ROLAND MOBERG

Nils Lundqvist växte upp i Sunnanå i Bergviks socken i Hälsingland, där hans far var folkskollärare. Genom fadern väcktes hans intresse för naturen och biologin, som han ägnade mycket tid åt under åren i läroverket i Söderhamn. Dit kunde han färdas med tåg från sitt hem en dryg mil in i landet.

Efter studentexamen skrevs han 1951 in vid Uppsala universitet för studier i geografi, zoologi och botanik, vilket 1956 ledde till en filosofie magisterexamen, eller filosofisk ämbetsexamen som det hette då. Sedan följde lärarhögskola men hans håg stod främst till botanisk forskning.

Inom ramen för sin examen utförde han mindre forskningsuppgifter, så kallade trebetygsarbeten i zoologi och botanik. Båda gällde pollinerande insekter i en jättelik lind som ännu står kvar någon mil utanför Uppsala. Entomologi förblev genom åren ett av Nils stora intressen och han ägde stora kunskaper i ämnet och hopbragte en väldokumenterad insektssamling som nu finns på Evolutionsmuseet i Uppsala.

Nils botaniska forskning gällde koprofila svampar och gjordes för professor John Axel Nannfeldt som byggt upp ledande mykologisk forskning i Uppsala. Avhandlings-

Nils Lundqvist på Botanikdagarna i Halland år 2000.

foto: Roland Moberg.

ämnet föreslogs av Nannfeldt 1959 och kom att gälla ascomycetfamiljen Sordariaceae – spillningslevande mikrosvampar – som han ägnade både licentiatavhandlingen 1963 och sedan sin imponerande doktorsavhandling, *Nordic Sordariaceae s. lat.*, framlagd 1972 och belönad med högsta betyget, berömlig. Den behandlar morfologi, taxonomi och nomenklatur hos denna i Norden artrika men dittills föga kända svampgrupp. Texten beledsagas av en mängd lika utsökta som instruktiva teckningar, utförda med stor tålmodighet och precision. Under arbetet samlade Nils in alla slag av substrat, främst spillning av växtätande djur, för uppodling av sina svampar. De laborativa resurserna på den gamla institutionen var minst sagt bristfälliga och uppodlingen måste göras på tjänsterummet, vilket gav detta en säregen atmosfär.

Avhandlingen ledde direkt till en docentur i systematisk botanik, men docenttjänst erhöll han först 1977. Nils kunde fortsätta sin forskning men arbetade också som museiintendent och lärare vid universitetskurserna i botanik, inte minst floristik. Nils var utomordentligt kunnig i den svenska kärlväxtfloran. Fältkurserna ledde han med den skarpsynthet, kunskap och humor som var några av hans kännetecken. Han fann också stort nöje i att pressa växter och dokumenterade gärna sina fynd med insamlade exemplar av utmärkt kvalitet som inordnades i universitetsherbariet i Uppsala.

Nils valdes till ordförande i Svenska Botaniska Föreningen år 1981 och kvarstod till 1988. Under hans tid blev Botanikdagarna ett framträdande inslag i föreningens verksamhet. De består i årliga möten i olika landskap med tyngdpunkt på exkursioner till sevärda lokaler. De hade startat i Kalmar 1979 och utvecklades under Nils tid till mycket populära och alltid fullbokade evenemang, som i hög grad vitaliserade föreningen och ännu fortgår. Nils publicerade själv en utförlig sammanfattning över dagarnas resmål och innehåll i SBT år 2000 (volym 94, sid. 174 ff.). Nils deltog i alla Botanikdagar så länge krafterna var i behåll. Han var också med på de flesta av institutionens utlandsexkursioner, den första till norra Spanien 1959. Därifrån hemförde han material för sin första artikel om de koprofila svamparna. Sedan blev bland annat Island, Egypten, Östafrika och Sri Lanka målen för hans resor. Har bar så gott som alltid sin

röda vålådalsluva och var lätt att få syn på också i stora grupper.

År 1982 utnämndes Nils till professor i kryptogambotanik vid Naturhistoriska riksmuseet med ansvar för museets mycket omfattande kryptogamsamlingar. Föreningens arkiv förvarades på museets vind i delvis stor oordning, vilket sporrade Nils som professor där och tillika föreningens ordförande att röja upp, gallra och systematisera innehållet. Till föreningens hundraårsjubileum 2007 skrev Nils en utförlig historik, tryckt i SBT (volym 101, sid. 3 ff.). På uppdrag av föreningen ledde Nils tillsammans med Olle Persson kommittén för svenska svampnamn som arbetade 1979–1987.

En förteckning över Nils skrifter finns på Riksmuseets hemsida (goo.gl/MnBNcK).

Nils var lågmäld kring sin person och framhävde aldrig sina egna insatser. Med sina stora kunskaper och sin humor var Nils alltid stimulerande att umgås med, både under tak och ute i fält. **SBT**.

Följ med på De Vilda Blommornas Dag söndagen den 17 juni!

SBF anordnar nu De Vilda Blommornas Dag för 17:e året. Följ med på Nordens största blomstervandring och upptäck de vilda växterna i din närhet! Åldern har ingen betydelse, det är för alla och det är aldrig för sent eller för tidigt att bekanta sig med vår flora.

Vandringarna läggs upp efterhand på vår hemsida (svenskbotanik.se/dvbd). Det är gratis att vara med!

Vill du anordna en egen vandring på De Vilda Blommornas Dag så lägg upp vandringen på hemsidan så fort som möjligt.